

XVIII.

Hoe Uilenspiegel zich aan het hof van Essen voor een beroemd schilder liet doorgaan en hoe hij den Landgraaf wijsmaakte, dat wie van onadellijk bloed was zijn schilderijen niet kon zien.

In Saksen durfde Uilenspiegel zich sedert lang niet meer vertoonen. Daar had hij reeds te veel menschen bij den neus gehad. Dus ging hij zijn geluk maar eens in 't land van Hessen beproeven en bezocht te Marburg het hof van den landgraaf, dien hij zijn diensten aanbod. En de landgraaf vroeg hem, waaruit deze diensten zooal zouden bestaan. Tijl antwoordde :

— Genadige heer, ik ben een schilder, een kunstenaar, zooals men er slechts weinig tegenkomt.

— Laat dan maar eens iets van uw meesterwerken zien, sprak de landgraaf, tamelijk ongeloovig.

Uilenspiegel, die zich aan dergelijke vraag verwachtte pakte toen een aantal doeken uit, die hij destijds in Vlaanderen gekocht had, en deze bevielen den graaf zoozeer, dat hij dadelijk een groote bestelling deed. Tijl zou namelijk, op een der wanden der feestzaal van het paleis, de

portretten schilderen van al de voorzaten van den landgraaf en van nog vele hertogen en vorsten, met wie ze bevriend geweest waren.

Uilenspiegel rekende uit zijn hoofd dat dit wel vierhonderd gulden zou kosten en vroeg dadelijk honderd gulden voorschot, tot het koopen van de verf en het aanwerven van drie schildersgasten, die hem bij dit grootscheepsche werk moesten behulpzaam zijn. Als nu ten slotte alles tot in de puntjes geregeld was en Uilenspiegel met schilderen zou aanvangen, eischte hij, dat, buiten zijn drie gezellen, niemand een voet zou zetten in de zaal waar gewerkt werd. Hij vond het absoluut noodig, dat hij met rust gelaten werd, wilde hij zijn moeilijke taak tot een goed einde brengen. Er bleef den graaf niets over dan zich daarbij neer te leggen en dus gaf hij in dien zin de noodige onderrichtingen aan zijn hovelingen en dienaars. Toen dit gebeurd was, nam Tijl de drie gezellen onder handen en zei:

— Luistert eens hier, jongens, het geldt hier feitelijk maar een grap. Ge hoeft slechts te zwijgen en ge zult, zonder te moeten arbeiden, toch uw loon ontvangen. Daar we met ons gevierden zijn, kunnen we den dag gemakkelijk doorbrengen met een gezellig partijtje kaart. Maar ik herhaal het nogmaals: zwijgen is de boodschap!

Dat vonden de schildersgasten natuurlijk opperbest. Die hadden van heel hun leven nog nooit op zulke aangename wijze den kost verdiend. Ook zwegen ze als doofstommen, behalve bij 't kaartspel natuurlijk, daar de een den andere wel eens wilde foppen en Tijl als bij mirakel altijd de centen opstreek. Dat duurde zoo een week of zes, tot de landgraaf een beetje ongeduldig werd en zich begon af te vragen, wat Uilenspiegel daar met zijn gezellen bleef uitrichten en of het nieuwe werk wel zoo goed zou meevallen als de doeken, die hij reeds te zien had gekregen. Hij liet ons Tijltje dus bij zich komen en sprak:

— Mijn lieve meester, we verlangen zoozeer uw werk te zien, we zouden zoo gaarne met u in de zaal treden, om met eigen oogen uw meesterlijke scheppingen te bewonderen.

Uilenspiegel dacht even na en zei :

— Ja, mijn genadige heer, dat zal geschieden, want de wensch van uw vorstelijke hoogheid is mij een bevel. Maar eerst wil ik uw hoogheid wijzen op een eigenaardigheid in mijn nieuwe manier van werken, op het feit namelijk, dat slechts zij, die werkelijk van zuiver adellijke afkomst zijn, iets van mijn laatste schilderwerken kunnen ontwaren.

— Hoe is dat mogelijk ? riep de graaf vol verwondering uit.

— Ja, heer, gaf Uilenspiegel toe, het grenst aan tooverij, maar toch is het de waarheid.

Dat alles was wel van aard om den landgraaf nog nieuwsgieriger te maken. Eindelijk gingen ze dan toch samen de zaal binnen. Daar had Tijl met de hulp van zijn gezellen een groot gordijn gehangen, ter bedekking van den te beschilderen wand. Natuurlijk was er nog niets uitgevoerd, want Tijl kon niet eens op fatsoenlijke wijze een penseel in de hand houden. Maar onze guit trok zich dat weinig aan. Doodernstig nam hij een langen stok, trok met een zwaai 't gordijn opzij, wees met den stok naar den witten wand en sprak :

— Ziehier, genadige heer, hier hebt u om te beginnen den eersten landgraaf van Hessen, gehuwd met een hertogin van Beieren, dochter van den milden Justinianus, die daarna keizer gekroond werd. Zie verder, hooggeboren vorst : uit dit huwelijk ontsproot Adolfus, hem volgde Willem de Zwarte op, hier hebben we Lodewijk den Kaalhoofdige, Karel den Vrome en zoo gaan we altoos verder tot aan uw vorstelijke hoogheid, die u alhier in al haar glorie ziet afgebeeld. Ik ben overtuigd, dat niemand iets op mijn werk zal weten af te dingen, zoo schoon van teekening als het is en, vooral, zoo schoon van kleuren !

De landgraaf, die nog altijd geen woord gesproken had, dacht bij zichzelf :

— Ik moge afstammen van een doodgewonen soldenier, als ik iets meer zie dan een witten muur !

Toch liet hij niets van zijn verwarring en twijfel blijken, maar zei :

— Mijn waarde meester, ons bevallen al deze portretten uitermate. Wij hebben echter niet genoeg verstand van de schilderkunst, om een definitief oordeel over uw werk te kunnen vellen.

Toen verliet hij de zaal en ging zijn vrouw, de gravin, opzoeken. Deze merkte dadelijk, dat er wat aan scheelde, en vroeg:

— Welnu, mijn vorst en echtgenoot, hoe bevalt u het kunstgewrocht van uw geliefden meester? Ikzelf had tot nog toe zoo weinig vertrouwen in hem, omdat ik vond, dat hij er uitzag als een schalk. Zeg me, heb ik me vergist?

De graaf durfde zijn wedervaren niet vertellen, noch bekennen dat hij slechts een witten wand gezien had. Hij vreesde terecht dat hij als edelman niet zuiver op de graat was, dus verkoos hij te liegen en sprak:

— Wees gerust, genadige vrouw, Uilenspiegel is een meester in zijn vak; wat hij daar geschilderd heeft, overtreft alles wat ik tot heden toe gezien heb.

— Mogen we dan ook eens een kijkje gaan nemen? vroeg de gravin.

— Als de meester het goed vindt, waarom dan niet?

Dus werd Uilenspiegel bij de gravin geroepen. Hij stemde dadelijk toe, dat de hofdames een bezoek brachten aan de feestzaal, maar drukte er nogmaals op, dat allen, die van onadellijke afkomst waren, geen spoor van zijn schilderijen zouden zien. Kort daarop begaf zich dus de landgravin met acht hofdames, waaronder ééne die zwak van geest was, naar de zaal en Uilenspiegel schoof voor de tweede maal het gordijn opzij, wees met zijn stok en vertelde allerlei onzin over de graven, die in Hessen geregeerd hadden. Niemand zei daarbij een woord van lof of afkeuring. Vorstin en hofdames waren zoo vervuld met het kwellend vraagstuk van hun afkomst, dat ze nauwelijks hoorden, wat Uilenspiegel hun daar allemaal op de mouw spelde. Ten slotte deed eindelijk de zwakzinnige jonkvrouw toch haar mond open en sprak:

— Lieve meester, ik mag doodvallen als ik iets van uw schilderijen zie!

Ik mag doodvallen, als ik iets van uw schilderijen zie !...

Daar dacht Uilenspiegel bij zichzelf:

— Als de zotten de waarheid gaan uitspreken, dan zal het spoedig verkeerd uitloopen.

Dus trok hij het gezegde der dwaze in het belachelijke en maakte een eind aan het bezoek, voorwendend, dat hij nog wat wilde arbeiden. Maar als de landgraaf zijn wederhelft zag binnenkomen, een beetje rood vanwege de doorstane emotie, vroeg hij:

— Welnu, genadige vrouw, hoe is het u bevallen?

— Zoo goed als u, genadige heer, antwoordde de gravin. Maar, vervolgde ze, onze gekke jonkvrouw beviel het minder. Die beweerde eenvoudig, dat ze heelemaal niets zag. Daardoor werden enkele hofdames achterdochtig en drukten de vrees uit, dat er wel eens schelmerij zou kunnen mee gemoeid zijn.

Dat ging den landgraaf aan het hart en hij begon zich stilaan af te vragen, of hij wellicht bedrogen was. Dus riep hij Uilenspiegel nogmaals bij zich en deelde hem mede, dat hij met al zijn ridders de feestzaal zou bezoeken, daar hij met zekerheid wilde weten, of er zich onder zijn vertrouwelingen soms eenigen bevonden, die onadellijk bloed in de aderen hadden. Nu oordeelde Tijl, dat het toch wat te warm begon te worden, ontsloeg de schildersgasten en vorderde nog honderd gulden van den rentmeester. Deze betaalde het geld uit en eenmaal zijn beurs gevuld, verliet Uilenspiegel

het paleis, zonder het noodig te achten van iemand afscheid te nemen. Daar ging de landgraaf onderwijl met zijn ridders de zaal binnen, trok zelf het gordijn opzij en vroeg, of er iemand iets van een schilderij bemerkte.

— We zien slechts een witten wand, genadige heer, zegden de ridders.

Toen wist de landgraaf met zekerheid, dat hij bedrogen was geworden en tot spot van een gemeen man had gediend. Maar hoe boos hij ook was, er viel nu eenmaal niets aan te verhelpen, want Tijl had precies op tijd de plaat gepoetst en nam de wijk naar Praag, in Bohemen, waar nieuwe avonturen hem wachtten.

Tijl Wilenspiegel

door E Bosschaerts

L. Opdebeek - Uitgever - Antwerpen

HET VROOLIJK LEVEN VAN

TIJL UILENSPIEGEL

BEWERKT DOOR

EUGEN BOSSCHAERTS

Met dertig houtsneden van

VICTOR STUYVAERT

DERDE DRUK

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN
1943

INHOUD.

	Blz.
1. Hoe Tijl Uilenspiegel geboren en driemaal op één dag gedoopt werd . . .	5
2. Hoe alle boeren en boerinnen zich over den jongen Uilenspiegel bekloegen en vonden, dat hij een kleine boef was; en hoe Tijl met zijn vader te paard uitreed en de menschen zijn wapperend vaantje liet zien. . . .	6
3. Hoe Klaas Uilenspiegel van Kneitlingen naar de Saale trok, daar overleed, en hoe zijn zoon Tijl leerde koorddansen.	8
4. Hoe Uilenspiegel het aan boord legde om ruim zestig linkerschoenen aan een touwtje te rijgen en wat er daarna met die schoenen gebeurde . . .	9
5. Hoe Uilenspiegel den bakker beetnam en een zak vol brooden naar huis bracht	11
6. Hoe Uilenspiegel meer geweekt brood opat dan hem lief was en daarbij nog heerlijk geslagen werd	13
7. Hoe Uilenspiegel de kippen van den schraalhans deed pikken, zonder dat ze iets in hun maag kregen	14
8. Hoe Uilenspiegel in een bijenkorf kroop en 's nachts twee dieven kwamen om dezen te stelen; hoe Tijl het gedaan kreeg, dat de dieven begonnen te vechten en den korf in den steek lieten	16
9. Hoe Uilenspiegel zich bij een pastoor als huisknecht verhuurde en hoe hij, pas in dienst, een lekker hoen van het braadspit at.	18
10. Hoe Uilenspiegel te Maagdenburg de luidjes wijsmaakte, dat hij van het raadhuis zou vliegen en hoe hij de toeschouwers daarna uitmaakte voor lichtgeloovige gekken	21
11. Hoe Uilenspiegel in één dag al de zieken van een gasthuis genas, zonder medicijn te moeten gebruiken.	23
12. Hoe Uilenspiegel, bij een bakker in dienst, uilen en meerkatten bakte en hoe hij deze op voordeelige wijze aan den man bracht.	25
13. Hoe Uilenspiegel meel builde in den maneschijn en wat hij verder van de galg medebracht	26
14. Hoe Uilenspiegel, als torenwachter, alarm blies wanneer geen onraad dreigde en verzuimde te blazen wanneer de vijand in 't zicht was. . . .	29
15. Hoe Uilenspiegel op kosten van den Koning van Denemarken zijn paard van gouden hoefijzers voorzag.	31
16. Hoe Uilenspiegel den Hertog van Lüneburg overtuigde, dat hij in zijn recht was, maar hoe daarbij zijn paard werd opgeofferd	33
17. Hoe Uilenspiegel een kar aarde kocht van een boer en daarna den Hertog voor de tweede maal ontmoette	36
18. Hoe Uilenspiegel zich aan het hof van Hessen voor een beroemd schilder liet doorgaan en hoe hij den Landgraaf wijsmaakte, dat wie van onadelijk bloed was, zijn schilderijen niet kon zien	37
19. Hoe Uilenspiegel de Hoogeschool te Praag bezocht en hoe hij op de moeilijkste vragen, hem door den rector gesteld, wist te antwoorden. . .	42
20. Hoe Uilenspiegel te Erfurt een ezel leerde lezen in een oud psalm-boek. .	44

	Blz.
21. Hoe Uilenspiegel te Neurenberg de soldaten van de wacht wakker maakte, die hem over een brug achtervolgden en in 't water vielen	47
22. Hoe Uilenspiegel te Bamberg voor geld at	49
23. Hoe Uilenspiegel in dienst kwam bij een smid en hoe hij zijn baas den blaasbalg in den hof achternadroeg	52
24. Hoe Uilenspiegel zich bij een anderen smid verhuurde, die hem niet vol- doende te eten gaf; hoe hij, om zich te wreken, hamer en tangen aan- eensmeedde en daarna de plaat poetste	55
25. Hoe Uilenspiegel, in dienst bij een schoenmaker, op onverantwoordelijke wijze het kostbare leder verknoeide	57
26. Hoe Uilenspiegel te Brunswijk zijn laarzen gespekt kreeg en hoe hij zijn hoofd door de vensterruit stak, om den laarzenmaker nog een vraagje te stellen	61
27. Hoe Uilenspiegel bij een kleermaker onder een tobbe naaide en hoe hij verder een paar mouwen aan een jas trachtte te gooien.	63
28. Hoe Uilenspiegel drie kleermakersgezellen tusschen de zwijnen deed terecht komen en daarna beweerde, dat ze van tafel gewaaid waren.	67
29. Hoe Uilenspiegel, in dienst bij een leerlooier, de droge en natte vellen door elkaar op een hoop wierp en zoodoende al het bont bedierf	69
30. Hoe Uilenspiegel te Berlijn wolven vervaardigde in plaats van wolfspelen.	71
31. Hoe Uilenspiegel te Leipzig een levende kat in een hazevel naaide en het dier voor een levenden haas liet doorgaan	73
32. Hoe Uilenspiegel te Lübeck zonder kosten aan een kruik wijn geraakte.	75
33. Hoe Uilenspiegel te Erfurt tweemaal een slager der vleeschhal beetnam.	78
34. Hoe Uilenspiegel te Bremen al de melk van de boerinnen opkocht en ze in een groote kuip deed gieten	81
35. Hoe Uilenspiegel het aan boord legde, dat een koopvrouw op de markt van Bremen al haar potten en pannen stuksloeg.	82
36. Hoe Uilenspiegel twaalf blinden gelukkig maakte met twaalf gulden, die hij niet eens betaalde	84
37. Hoe Uilenspiegel op luidruchtige wijze zijn intrede deed in de werkplaats van een barbier	89
38. Hoe Uilenspiegel te Eisleben een snoever van een waard den schrik op 't lijf joeg met een dooden wolf.	91
39. Hoe Uilenspiegel te Keulen een waard betaalde met den klank van 't geld.	96
40. Hoe Uilenspiegel het te Antwerpen aan boord legde, dat een Hollander een gebraden appel opat, gevuld met muggen en vliegen	98
41. Hoe Uilenspiegel zijn einde voelde naderen en hoe hij zijn testament opmaakte	100
42. Hoe Uilenspiegel begraven werd	102